

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜੋ
ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ
ਬਨਾਮ
ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਜਵਾਬਦਾਤਾ
2021 ਦਾ CWP ਨੰ. 5337

ਮਾਰਚ 05, 2021

A) ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950—ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 16(1)—ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ—ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ—ਬਰਖਾਸਤ—ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕੋਈ ਅਹੁਦਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਕ ਦਫਤਰ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਤ ਨਹੀਂ—ਸਿਵਲ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ—ਆਰਟੀਕਲ 16 (1) ਖਿੱਚਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਸ਼ਾਸਨ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣੇ ਹਨ। ਉਕਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕੋਈ ਅਹੁਦਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਦਫਤਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਿਵਲ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16(1) ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਸਾਬਕਾ ਚੈਕਸਰ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪਾਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜਨਤਾ ਲਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 4 ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ ੬)

B) ਮੇਨਟੇਨੇਬਿਲਟੀ—ਸੇਵਾ ਮਾਮਲੇ—ਜਨਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ—ਸਿਰਫ ਕਿਉਂ ਵਾਰੰਟੋ ਦੀ ਰਿੱਟ ਹੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ ਜੇਕਰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ:

(i) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਰਿੱਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ “ਹਰੀ ਬੰਸ਼

ਲਾਲ ਬਨਾਮ.

- ਸਹੋਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮਹਤੋ ਅਤੇ ਹੋਰ” 2010(9) SCC 655; “ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ” 2005(5) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 136, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਜਨਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ;
- (ii) ਜੇ ਕਿਸੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਕਿਉਂ ਵਾਰੰਟੋ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। "ਓਧੀਸ਼ਾ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧੋਬੀ ਸਾਹੂ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ. 2014(1) SCC 161; “ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. ਬਨਾਮ. ਗੁਜਰਾਤ ਕਿਸ਼ਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. 2003(4) SCC 712, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਤਾਂ Quo Warranto ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੰਨਿਆ, ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ ੮)

ਬਲਤੇਜ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰ.

ਅਤੁਲ ਨੰਦਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ, ਰਮੀਜ਼ਾ ਹਕੀਮ, ਵਧੀਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਮਾਲਵਿਕਾ ਸਿੰਘ, ਸਹਾਇਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਜੇ

(1) ਦੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2) ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਮਿਤੀ 01.03.2021 ਦੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ (**ਅੰਕੜਾ P-1**) ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 - ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕਿਸ਼ੋਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1- ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਖੰਨਾ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਬਾਕਸਿੰਗ ਕੇਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੁੱਕੋਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਗਮੇ ਜਿੱਤੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2- ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਅਭਿਆਸੀ ਵਕੀਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕੌਂਸਲਰ ਰਹਿ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਮਾਪਦੰਡ ਤੈਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਰਵਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਪੋਸਟ ਭਰੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 16(1) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਸਾਮੀ ਨਹੀਂ ਭਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਲਾਹਕਾਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ, ਭੱਤੇ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਇੱਕ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(4) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ਗੀ ਪੇਸ਼ੀ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਟਿਕਾਣੇ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੇਵਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਜਨਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਿੱਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। certiorari ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ, ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16(1) ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਅਜਨਬੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਇੱਕੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀ/ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 1320 ਵਿੱਚ 19.07.2013 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। **2013**, ਸਿਰਲੇਖ **ਦਿਨੇਸ਼ ਚੱਢਾ** ਬਨਾਮ **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ**। ਇਸ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(5) ਅਸੀਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਗਜ਼ੀ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(6) ਸਾਡਾ ਪੱਕਾ ਰਾਇ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 4 ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਤੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਚੰਗੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣੇ ਹਨ। ਉਕਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕੋਈ ਅਹੁਦਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਦਫਤਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਿਵਲ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16(1) ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਸਾਬਕਾ ਚੈਕਸਰ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪਾਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜਨਤਾ ਲਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ

ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 4 ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।

(7) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ **ਦਿਨੇਸ਼ ਚੱਢਾ ਦੇ ਕੇਸ** (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਬਿਨਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਓਐਸਡੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 23.1.2013 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਮਾਮਲਾ ਅਜਿਹੇ ਸਿਆਸੀ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੈਬਨਿਟ ਰੈਂਕ ਦੇਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਸੀ।

ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੁਣ ਮੁੜ-ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਇਰਸ ਰੈਂਡਰਿਗਜ਼ ਬਨਾਮ ਗੋਆ ਸਟੇਟ, 2009 ਲਾਅ ਸੂਟ (ਬੋਮ) 1999 ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਰੁਤਬੇ ਅਤੇ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਸ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਅਤੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਦਫਤਰ ਜਾਂ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨਾ। ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਸਿਵਲ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਲਾਭਾਂ, ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਦੇ ਡੋਮੇਨ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜਨਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ”

(8) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ:

a. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਰਿੱਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ **“ਹਰੀ ਬੰਸ਼ ਲਾਲ ਬਨਾਮ. ਸਹੋਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮਹਤੋ ਅਤੇ ਹੋਰ” 2010(9) SCC 655 ; “ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ” 2005(5) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 136** , ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਜਨਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ;

b. ਜੇ ਕਿਸੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਸਿਰਫ ਕੋਓ

ਵਾਰੰਟੋ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ

ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। "ਓਧੀਸ਼ਾ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧੋਬੀ ਸਾਹੂ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ. 2014(1) SCC 161 ; "ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. ਬਨਾਮ. ਗੁਜਰਾਤ ਕਿਸ਼ਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. 2003(4) SCC 712 , ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਤਾਂ Quo Warranto ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੰਨਿਆ, ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ।

(9) ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਨੂੰ ਤਤਕਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਇਸਲਈ, ਉਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੁਬਰਿਤ ਕੌਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ